

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำเรือสัญชาติต่างประเทศเข้ามาใช้
ในการขนส่งสินค้าระหว่างท่าแห่งหนึ่งไปยังท่าอีกแห่งหนึ่งในประเทศไทย*

กรมศุลกากรได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๓/๑๙๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้มีความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๓๗๙/๒๕๖๕ ว่า การทำสัญญาว่าจ้างเรือต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการขนส่งน้ำมันดิบระหว่างแท่นขุดเจาะปิโตรเลียมซึ่งเป็นพื้นที่สัมปทานในเขตไหล่ทวีปกับชายฝั่ง โดยผู้รับจ้างมีหน้าที่ดำเนินการ บริหารจัดการ รวมถึงจัดหาเชื้อเพลิงในการเดินทางขนส่งสินค้า ตั้งแต่รับน้ำมันดิบจากท่าเรือในพื้นที่สัมปทานจนถึงชายฝั่ง โดยว่าจ้างเรือจากต่างประเทศมาทำการขนส่งเป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะเป็นการทำสัญญาว่าจ้างเรือเพื่อขนส่งของเป็นรายเที่ยว หรือว่าจ้างเรือที่มีกำหนดระยะเวลา เรือที่นำเข้ามาโดยมีวัตถุประสงค์ตามสัญญาเพื่อใช้ในการขนส่งของหรือสินค้านั้น จัดเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง จึงเป็น “เรือ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มิใช่การนำเข้าตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำของเข้า แต่ต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการเข้าออกของเรือซึ่งเป็นยานพาหนะตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ต่อมา บริษัท [] จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือ ที่ ๘๐๐๐๔๐๘/๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ขอหารือกรมศุลกากรเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการเข้าออกของเรือว่า กรณีที่บริษัทฯ ทำสัญญาจ้างเรือสัญชาติปานามา ขนาด ๔,๔๘๔ ตันกรอส จากเจ้าของเรือเพื่อใช้ขนส่งผลิตภัณฑ์ทั้งในรูปแบบรายเที่ยว (spot voyage) และแบบเช่าระยะยาว ๑ เดือนขึ้นไป (time charter) โดยเป็นการขนส่งผลิตภัณฑ์ที่บริษัทฯ ขายให้แก่ลูกค้าหรือนำเรือดังกล่าวไปรับขนส่งผลิตภัณฑ์ของบุคคลอื่น โดยสัญญาดังกล่าวอาจกำหนดให้บริษัทฯ หรือเจ้าของเรือเป็นผู้จัดหาเชื้อเพลิงในการขนส่ง แล้วแต่ข้อตกลงของคู่สัญญา และเป็นการขนส่งผลิตภัณฑ์จากท่าแห่งหนึ่งไปยังท่าอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ในน่านน้ำไทย ซึ่งใช้เวลาดำเนินการขนส่งประมาณห้าวันถึงสามสัปดาห์ ทั้งนี้ เรือดังกล่าวได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่าเพื่อทำการค้าในน่านน้ำไทยตามมาตรา ๔๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖๒ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ แล้ว โดยมีระยะเวลาอนุญาตตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ กรณีเช่นนี้บริษัทฯ จะต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการเข้าออกของเรือซึ่งเป็นยานพาหนะตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำเรือต่างประเทศเข้ามาเพื่อขนส่งน้ำมันดิบ (เรื่องเสร็จที่ ๓๗๙/๒๕๖๕) ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งกรมศุลกากรพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามข้อหารือนี้มีประเด็นเกี่ยวข้องกับกรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้มีความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๓๗๙/๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องดังกล่าวเป็นไปโดยรอบคอบและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการต่อไป

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๓/๓๖๒ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมศุลกากรจึงขอหารือว่า เรือดังกล่าวที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการขนส่งของหรือสินค้าจัดเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งนั้น เป็น “เรือ” ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมศุลกากร โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมศุลกากรว่า ที่ผ่านมา บริษัท [] จำกัด (มหาชน) ได้นำเรือที่ได้รับอนุญาตให้ทำการค้าในน่านน้ำไทยมาใช้เฉพาะเพื่อขนส่งสินค้าของบริษัทเท่านั้น ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการนำเรือดังกล่าวไปใช้เพื่อรับขนส่งสินค้าให้แก่บุคคลอื่น โดยกรมศุลกากรมีความเห็นในเรือดังกล่าวเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การนำเรือต่างประเทศเข้ามาเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์ตามสัญญาเพื่อใช้ในการขนส่งของหรือสินค้าภายในราชอาณาจักร และภายหลังได้นำเรือออกไปนอกราชอาณาจักรอันเป็นการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการว่าจ้างเรือดังกล่าว เรือจึงจัดเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง จึงเป็น “เรือ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มิใช่การนำของเข้าตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยศุลกากรตามแนวทางในเรื่องเสร็จที่ ๓๗๙/๒๕๖๕ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวมิได้เป็นการนำเข้าเรือต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์อย่างเป็นยานพาหนะในการขนส่งของเข้ามาในราชอาณาจักร แต่เป็นการนำเข้าเรือต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการขนส่งของเพื่อการค้าภายในราชอาณาจักร จึงเป็นการนำของเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำของเข้า

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) พิจารณาแล้ว เห็นว่า กฎหมายว่าด้วยศุลกากรเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรและการจัดเก็บอากรจาก “ของ” ที่นำเข้ามาในหรือส่งออกนอกนอกราชอาณาจักร โดยมาตรา ๑๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้การนำของเข้ามาในหรือส่งออกนอกนอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และมาตรา ๕๐ (๑)^๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้การนำของเข้าและการส่งของออกทางทะเลเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง ส่วนการส่งของออกทางทะเลให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่จะส่งของออกนั้น

^๒มาตรา ๑๓ การนำของเข้ามาในหรือส่งออกนอกนอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกนอกนอกราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาผู้นำของเข้าสำเร็จหรือส่งของออกสำเร็จตามมาตรา ๕๐

ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีหน้าที่เสียอากรเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าต่อพนักงานศุลกากรและพนักงานศุลกากรได้รับและออกเลขที่ใบขนสินค้าแล้ว

^๓มาตรา ๕๐ การนำของเข้าและการส่งของออกเป็นอันสำเร็จ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง ส่วนการส่งของออกทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จ เมื่อเรือที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากเขตท่าท้ายสุดเพื่อไปนอกราชอาณาจักร

ได้ออกจากเขตท่าท้ายสุดเพื่อไปจากราชอาณาจักร และผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการศุลกากร พร้อมทั้งต้องดำเนินการตามที่มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ได้บัญญัติไว้ให้ครบถ้วน

กรณีตามข้อหารือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัท [] จำกัด (มหาชน) ทำสัญญาว่าจ้างเรือสัญชาติต่างประเทศและนำเรือนั้นเข้ามาเพื่อใช้ในการขนส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของตนทั้งในรูปแบบรายเที่ยว (voyage charter หรือ spot charter) และรูปแบบที่มีกำหนดระยะเวลา (time charter) ซึ่งว่าจ้างเป็นเวลามากกว่าหนึ่งเดือน โดยเป็นการขนส่งผลิตภัณฑ์จากท่าแห่งหนึ่งไปยังท่าอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ในน่านน้ำไทย กรณีดังกล่าวจึงเป็นการนำเรือเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีได้เป็นยานพาหนะในการขนส่งของหรือสินค้าเข้ามาพร้อมกับเรือนั้นด้วยการนำเรือเข้ามาในราชอาณาจักรในลักษณะเช่นนี้จึงไม่อาจจัดเป็นยานพาหนะทางน้ำที่ใช้ในการขนส่งของหรือคนตามบทนิยามคำว่า “เรือ” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ แต่เป็นการนำเรือเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีลักษณะอย่างการนำเข้า “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กรณีจึงต้องปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำของเข้า โดยยื่นใบขนสินค้าและชำระอากรทั้งขาเข้าและออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่อาจปฏิบัติแต่เพียงพิธีการศุลกากรสำหรับการเข้าออกของเรือซึ่งเป็นยานพาหนะตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรเท่านั้น

อนึ่ง การให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นการให้ความเห็นตามข้อเท็จจริงที่หน่วยงานแจ้งมาในแต่ละเรื่อง ดังนั้น การนำความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาไปเป็นแนวทางหรือปรับใช้ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่องด้วย และโดยที่ข้อเท็จจริงตามข้อหารือนี้แตกต่างไปจากข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาในการให้ความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๓๗๙/๒๕๖๕^๖ จึงไม่อาจนำความเห็นในเรื่องเสร็จดังกล่าวมาใช้แก่กรณีนี้ได้ เนื่องจากกรณีตามเรื่องเสร็จข้างต้นเป็นกรณีที่บริษัทเอกชนได้ทำสัญญาว่าจ้างเรือต่างประเทศเข้ามาโดยเรือดังกล่าวได้ขนน้ำมันดิบจากแท่นขุดเจาะปิโตรเลียม ซึ่งเป็นพื้นที่สัมปทานในเขตไหล่ทวีปที่อยู่นอกราชอาณาจักรเข้ามาเก็บที่โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทในราชอาณาจักร จึงเป็นการนำเรือพร้อมกับของเข้ามาในราชอาณาจักร เรือ นั้นจึงจัดเป็นยานพาหนะทางน้ำที่ใช้ในการขนส่งของ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๗

“มาตรา ๕๑ ก่อนที่จะนำของใดไปจากอารักขาของศุลกากรหรือก่อนที่จะส่งของใดออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการศุลกากร กับต้องยื่นใบขนสินค้าโดยถูกต้อง และเสียอากรจนครบถ้วนหรือวางประกันไว้

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำที่ใช้ในการขนส่งของหรือคน และให้หมายความรวมถึงเรือประมงด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการนำเรือต่างประเทศเข้ามาเพื่อขนส่งน้ำมันดิบ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๓/๑๐๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี